

CPS-fältet – historiografi, begrepp – var står vi nu?

Stefan Nyzell

På senare år har från nordiskt håll ett tydligt intresse börjat växa fram för det amerikanska forskningsfältet Contentious Politics Studies (CPS). Utan tvekan utgör den amerikanske sociologen Charles Tilly CPS-fältets fixstjärna. I en rad artiklar och monografier från mitten av 1980-talet fram till sin död i april 2008 etablerade Tilly forskningsfältet med dess begreppsliga, teoretiska och metodologiska utgångspunkter. Sedan det sena 1990-talet har Charles Tilly samarbetat mycket nära två andra amerikanska forskare, sociologerna Doug McAdam och Sidney Tarrow. Deras *Dynamics of Contention* (2001) kom att utgöra den grund på vilken forskningsfältet vilar på i dag. Internationellt sett har detta forskningsfält vuxit högst betydligt på senare år. En viktig orsak till det senare är sannolikt fältets utpräglad flervetenskapliga karaktär som verkar tilltala forskare från många olika humanvetenskapliga och samhällsvetenskapliga discipliner. På senare år har influenser från såväl den språkliga vändningen som den spatiala vändningen gjort högst märkbara avtryck på fältet. Det är ingalunda en slump att såväl Charles Tilly som Sidney Tarrow i sina senaste böcker intresserat sig för såväl temporala som spatiala aspekter av den konfrontativa handlingens språkbruk – eller med Tarrow's egna ord "the language of contention". En viktig utgångspunkt för en stor del av den CPS-inspirerade forskning som bedrivits i Skandinavien har varit att kritiskt omvärdera uppfattningen att de skandinaviska länderna präglats av harmoni och endräkt. I Sverige har djupt rotade begrepp som "folkhemmet" och "den svenska modellen" satts under lupp. Kritiken har ofta gått ut på att skandinavisk historieskrivning tenderat att vara teleologisk, det vill säga den har skrivits i backspegeln. Forskningen har utgått från det moderna välfärdssamhällets framgångshistoria och skapat en historisk självbild där harmoni och samförstånd alltid har varit rådande. Genom att låta sig inspireras av den amerikanske historikern och sociologen Charles Tilly och dennes teoribildningar inom CPS-fältet har svenska och danska forskare börjat ifrågasätta och utmana denna historieuppfattning. Det handlar inte så mycket om att helt förkasta betydelsen av folkhem och välfärdsstat som om att kritiskt granska och nyansera desamma. När forskare väl börjat skrapa på ytan framträder tveklöst ett förflutet där sociala och politiska konfrontationer (stundtals våldsamma sådana) varit framträdande beståndsdelar i framväxten av det demokratiska välfärdssamhället. Att finska forskare idag är en del av det framväxande nordiska CPS-fältet är glädjande eftersom det ger ett viktigt jämförande perspektiv i förhållande till de övriga Nordiska länderna. Att CPS-fältet således på allvar kan sägas ha börjat göra avtryck i den Nordiska forskningen inom ämnesdiscipliner som historia och sociologi gör att det kan vara på sin plats att ge en kort översikt av fältet. Syftet är således att sätta CPS-fältet i ett historiografiskt sammanhang och diskutera var vi står inom fältet i Norden just nu.